

นครเมืองการศึกษา

อาจถือได้ว่าเป็นปฐมบททางการศึกษาของชาวนครศรีธรรมราช สันนิษฐานว่าการศึกษาเล่าเรียนในขณะนั้นไม่แพร่หลาย เพราะชาวอินเดียผู้เป็นเจ้าของภาษาตั้งตนเป็นครูสอนตามความพอใจ และข้อความที่จารึกส่วนใหญ่กลายเป็นเครื่องหมายแสดงความศักดิ์สิทธิ์ที่คนสามัญไม่พึงรู้ บางครั้งยังสถาปนาแข่งผู้มาแตะต้อง

การศึกษาเล่าเรียนของชาวนครศรีธรรมราช ระยะแรกๆ คงใช้วิธีท่องจำสืบทอดกันมาเมื่อได้รับเอาภาษาบาลีและสันสกฤตมาจึงเป็นอักษรเขียน แต่คงศึกษาเล่าเรียนอักษรไทยกันอย่างกว้างขวาง อักษรขอมยังคงใช้เพื่อศึกษาเล่าเรียนพระธรรมคัมภีร์ ชาคคต่างๆ และศาสตร์อื่นๆ

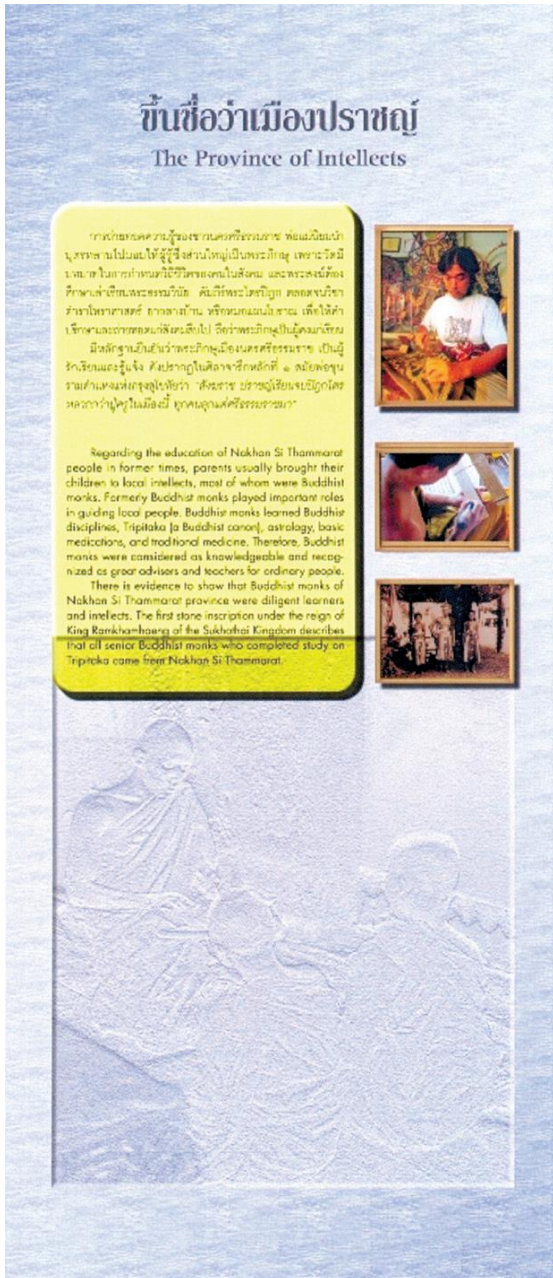
The Beginning of Education

Regarding the former literacy learning of southerners, especially people in Nakhon Si Thammarat province, there is no other evidence than the first batch of stone inscriptions including the Hup Khao Chongkhaoi stone inscription discovered in Chulabhorn district. These inscriptions bear letters originating from India and can be considered as making the start of the education of Nakhon Si Thammarat people. It is assumed that education during that time was not widespread because Indian people who were the native speakers would teach only at will. Besides, most of the inscriptions bear sacred symbols that common people should not learn. Sometimes, ordinary people who touched them were even cursed.

It is belief that Nakhon Si Thammarat people initially depended on verbal rote. Only when they accepted Bali and Sanskrit languages, they started to have letters. However, education was still available for a limited group of people. Later when the Khmer civilization arrived, Nakhon Si Thammarat accepted the Khmer language. When King Ramkhamhaeng the Great invented the Thai script, it was widely taught. The Khmer script was later used for the teaching of Buddhist scriptures, stories of former incarnations of the Lord Buddha and other sciences.

ปฐมบทของการศึกษา

การร่ำเรียนเขียนอ่านหนังสือแต่ครั้งโบราณของชาวภาคใต้ โดยเฉพาะชาวนครศรีธรรมราช ยังไม่พบหลักฐานอื่น นอกจากศิลาจารึกกลุ่มแรก เช่น ศิลาจารึกกู่กุดเขาช่องคอย อำเภอร่อนฉิม เป็นต้น ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะหมายถึงงานศิลปะประเภทนี้คือ ศิลาจารึกเหล่านี้

ขึ้นชื่อว่าเมืองปราชญ์

การถ่ายทอดความรู้ของชาวเมือง นครศรีธรรมราชพ่อแม่นิยมนำบุตรหลานไปมอบให้ผู้รู้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ เพราะวัดมีบทบาทในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม และพระสงฆ์ต้องศึกษาเล่าเรียนพระธรรม วินัย คัมภีร์ พระไตรปิฎก ตลอดจนวิชาตำราโหราศาสตร์ ยากกลางบ้าน หรือหมอแผนโบราณ เพื่อให้คำปรึกษาและถ่านทอดแก่สังคมสืบไป ถือว่าพระภิกษุเป็นผู้คงแก่เรียน

มีหลักฐานยืนยันว่าพระภิกษุเมือง นครศรีธรรมราช เป็นผู้รักเรียนและรู้แจ้ง ดังปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ ๑ สมัยพ่อขุนรามคำแหงแห่งกรุงสุโขทัยว่า "สังฆราช ปราชญ์เรียนจบปิฎกไตร หลวกกว่าปุ่ครูในเมืองนี้ ทุกคน ลูกแต่่นครศรีธรรมราชมา"

The Province of Intellectuals

Regarding the education of Nakhon Si Thammarat people in former times, parents usually brought their children to local intellectuals, most of whom were Buddhist monks. Formerly Buddhist monks played important roles in guiding local people. Buddhist monks learnt Buddhist disciplines,

Tripitaka (a Buddhist canon), astrology, basic meditations, and traditional medicine. Therefore, Buddhist monks were considered as knowledgeable and recognized as great and teachers for ordinary people.

There is evidence to show that Buddhist monks of Nakhon Si Thammarat province were diligent learners and intellectuals. The first stone inscription under the reign of King Ramkhamheang of the Sukhothai Kingdom describes that all senior Buddhist monks who completed study on Tripitaka came from Nakhon Si Thammarat.

ประชากรผู้ใฝ่รู้

The People Who Love to Learn

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนในนครศรีธรรมราช พระรัตนธัชมุนี (ม่วง) ได้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนขึ้นที่วัดใน พ.ศ.๑๘๙๔ จัดสอนมูลบทบรรพกิจ ทั้งสอนวิชาเรียนเครื่องม ฐานะเป็นโรงเรียนเขตวัดคือโรงเรียนราชบุรี ต่อมา ใน พ.ศ. ๑๙๑๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระรัตนธัชมุนี (ม่วง) เป็นผู้อำนวยการจัดการศึกษาภาคใต้ จึงได้โอนเป็นโรงเรียนหลวงจึงริเริ่มโรงเรียนสุขุมวิท (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนราชบุรี พ.ศ.๑๙๒๖) ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนหลวงแห่งแรกของภาคใต้ นอกจากนั้นกรมหลวงยโสธรราชธรรมาธิบดี ก่อตั้งโรงเรียนอเมริกันที่สุพรรณบุรี (ปัจจุบันคือโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา) เมื่อ พ.ศ.๑๙๑๔

ภายหลังมีพระราชบัญญัติการประถมศึกษา นครศรีธรรมราชได้กำหนดทุกพื้นที่ เป็นเขตที่ต้องศึกษาเล่าเรียนตามพระราชบัญญัตินี้ แต่การจัดการศึกษาของรัฐบาลไม่สามารถรองรับการใฝ่เรียนรู้ของนครศรีธรรมราช ทำให้มีโรงเรียนหลายประเภทเกิดขึ้นอย่างมากมาย

The first school in Nakhon Si Thammarat was founded in 1891 by Phra Ratanathat Mune (Muang). It was developed in the compound of the monk's temple. Subjects taught at the school were elementary Thai and the production of nielloware. It was initially a private school. In 1899, King Chulalongkorn appointed Phra Ratanathat Mune (Muang) as the educational director of the South. Consequently the school enjoyed the public school status and was named Sukhumapibal School. (In 1917 it was renamed Benchama Rachuthit.) It is the first public school of the South. In 1901, an American missionary established the American School for Boys (which is now Srithammaratsuksa School).

When the Primary School Act took effect, Nakhon Si Thammarat declared all its areas to be subject to compulsory education in line with the law. As public schools alone cannot meet the learning demands of Nakhon Si Thammarat people, various kinds of schools have been developed in this province.

ประชากรผู้ใฝ่รู้

การศึกษาในระบบโรงเรียนในนครศรีธรรมราช พระรัตนธัชมุนี (ม่วง) ได้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนขึ้นที่วัดในพ.ศ. ๒๔๑๔ จัดสอนมูลบทบรรพกิจ ทั้งสอนวิชาชีพรื่องถม โรงเรียนดังกล่าวมีฐานะเป็นโรงเรียนเขตวัดหรือโรงเรียนราชบุรี ต่อมาในพ.ศ. ๒๔๔๒พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้พระรัตนธัชมุนี (ม่วง) เป็นผู้อำนวยการจัดการศึกษาภาคใต้ จึงได้โอนเป็นโรงเรียนหลวงใช้ชื่อ ว่า

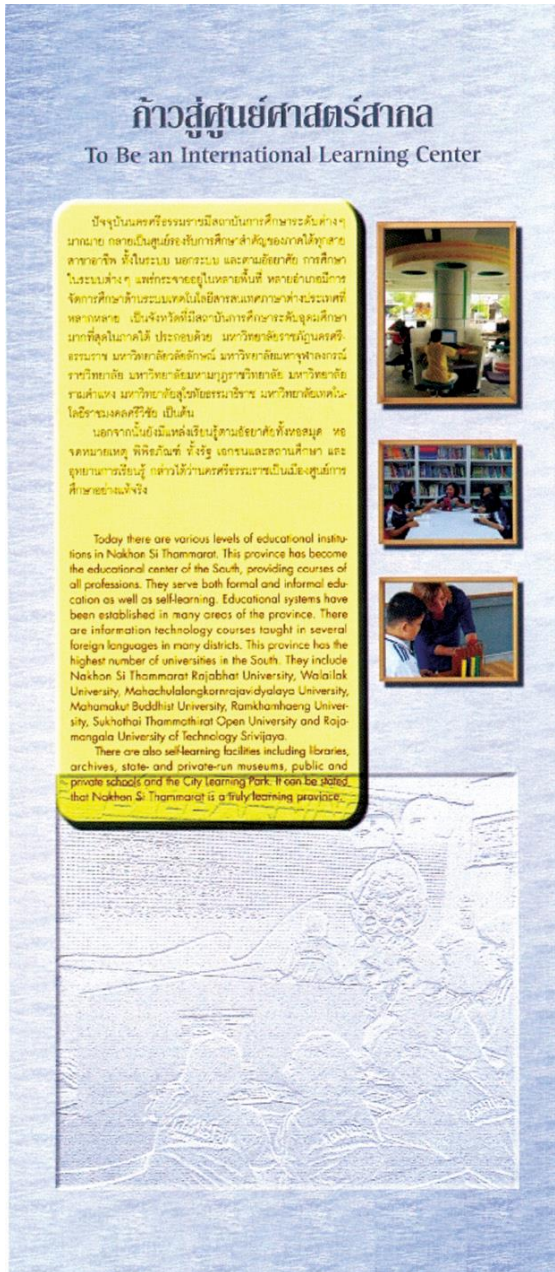
โรงเรียนสุขุมวิท (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นเบญจมาชุกิต พ.ศ. ๒๔๖๐) ซึ่งถือเป็นโรงเรียนหลวงแห่งแรกของปักษ์ใต้ นอกจากนั้นกรมหลวงยโสธรราชธรรมาธิบดี ก่อตั้งโรงเรียนอเมริกันสกุลฟอว์บอยส์ (ปัจจุบันคือโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔

ภายหลังมี พระราชบัญญัติ การประถมศึกษา นครศรีธรรมราชได้กำหนดทุกพื้นที่เป็นเขตที่ต้องศึกษาเล่าเรียนตามพระราชบัญญัติ นั้น แต่การจัดการศึกษาของรัฐบาลไม่สามารถรองรับการใฝ่เรียนรู้ของนครศรีธรรมราช ทำให้มีโรงเรียนหลายประเภทเกิดขึ้นอย่างมากมาย

The People Who Love to Learn

The first school in Nakhon Si Thammarat was founded in 1891 by Phra Ratanathat Mune (Muang). It was developed in the compound of the monk's temple. Subjects taught at the school were elementary Thai and the production of niello. It was initially a private school. In 1899, King CHulalongkorn appointed Phra Ratanathat Mune (Muang) as the educational director of the South. Consequently the school enjoyed the public school status and was named Sukhumapibal School. (In 1917 it was renamed Benchama Rachuthit.) It is the first public school of the South. In 1901, an American missionary established the American School for Boys (which is now Srithammaratsuksa School).

When the Primary School Act took effect, Nakhon Si Thammarat declared all its areas to be subject to compulsory education in line with the law. As public school alone cannot meet the learning demands of Nakhon Si Thammarat people, various kinds of school have been developed in this province.

ก้าวสู่ศูนย์ศาสตร์สากล

ปัจจุบันนครศรีธรรมราชมีสถานศึกษาในระดับต่างๆ มากมาย กลายเป็น ศูนย์รองรับการศึกษาสำคัญ ของภาคใต้ทุกสาย สาขาอาชีพ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตาม อัยาศัย การศึกษาในระบบต่างๆ แพร่กระจาย อยู่ในหลายพื้นที่ หลายอำเภอ มีการจัดการศึกษาด้าน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภาษาต่างประเทศที่ หลากหลายเป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษา

ระดับอุดมศึกษามากที่สุดในภาคใต้ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏมหาราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยโจทยัธรรม มาธิราช มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีแหล่งเรียนรู้ตามอัยาศัย ทั้งหอสมุด หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ทั้งรัฐ เอกชนและสถานศึกษา และอุทยานการเรียนรู้ กล่าวได้ว่านครศรีธรรมราชเป็นศูนย์การศึกษา อย่างแท้จริง

To Be an International Learning Center

Today there are various levels of educational institutions in Nakhon Si Tham marat. This province has become the educational center of the South, providing courses of all professions. They serve both formal and informal education as well as self- learning. Educational systems have been established in many areas of the province. There are information technology courses taught in several foreign language in many districts. This province has the highest number of universities in the South. They include Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Walailak University Maha Chula longkorn Rajavidyalaya University, Mahamakut Buddhist University, Ramkhamheang University, Sukhothai Thammathirat Open University and Rajamangala University of Technology Srivijaya. There are also have self-learning facilities including libraries, archives, state and private run museum, public and private schools and the City Learning Park. It can be stated that Nakhon Si Thammarat is a truly learning provinces.